

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-út 4 szám
hova az előfizetési pénzek,
hirdetések és minden a ki-
adóhivatalt érdeklő közle-
mények küldendők.

Nyitott ében egy sor
közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . 2 frt. 50 kr
Negyedévre 1 frt. 25 kr

SZEKESZTŐSÉG

Beliczey-út 4. szám
hova a lap szellemi rész té
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

Szarvason választott megyebizottsági tagok
közül az 1892. évben választottaknak megbiza-
tása a f. év végével lejár, ennél fogva az ekként
megüresedett bizottsági tagsági helyeknek vá-
lasztás útján leendő betöltésének határ idejét,
a vm. törvényhatósági bizottság a f. évi novem-
ber 7-re tűzi ki.

Betöltendők az alább megnevezett bizott-
sági tagok helyei:

1-ső alkerület Szirácki iskola.

Dr. Sziráczky János,
Achim Ádám.

2-ik alkerület Rohoska iskola

Dr. Haviár Gyula,
Bankó György,
Csonka Pál.

3-ik alkerület Benczúr iskola.

Grimm Mór.

Dr. Krecsmárik János.

Dr. Salacz Oszkár

4-ik alkerület Sinkovicz iskola.

Haviár Dániel.

Benka Gyula.

Melis Mátyás.

Klenk József.

Betöltendő továbbá az elhalt Práznovszky

Ferencz volt 2-ik kerületi tag helye is.

1-ső alkerületben.

elnök: Gróf Bolza Géza.

helyettes: Dr. Salacz Oszkár.

2-ik alkerületben.

elnök: Dr. Lengyel Sándor.

helyettes: Gólián Soma.

3-ik alkerületben.

elnök: Dr. Szemző Gyula

helyettes: Tepliczky János.

4-ik alkerületben.

elnök: Dr. Haviár Gyula.

helyettes: Zvarinyi János.

Szarvason. 1898. okt 26

Az előjáróság nevében.

D A N C S

első jegyző.

8953/898.

Hirdetmény.

A gyulai 2-ik honvéd kiegészítő parancsnokság
512/98 számú és a szarvasi fűszolgabíróóság 6843/98 sz.
utasítása folytán felhivatnak mindazok a kik a jubileumi
emlékérem elnyerése végett a községi előjáróságunk már
jelentkeztek és összeírtak, hogy igény jogosultságukat
igazolják s kezeik között levő katonai okmányukat f. évi
november hó 7-ig a katonai parancsnoksághoz leendő
eljuttatás végett aláírtott községi előjárósághoz nyújtsák
be, mert ezen okmányok nélkül az emlékéremre való
igényjogosultságuk elbírálható nem lévén, azok akik
okmányukat be nem nyújtják, az emlék-érem adomá-
nyozásában nem részesíthetők.

Szarvas, 1898. október hó 29.

Az előjárók nevében:

Salacz, jegyző.

Főgymnasiumunk.

„Szarvas haladása,” ily czímet ad a
Békésmegyei Közlöny ama cikkének, melyben
új főgymnasiumi épület emelésére s állami
tanítóképző kieszközlésére vonatkozó mozgal-

mairól értesíti olvasóit. Igen Szarvas hala-
dásáról beszélhetünk s hanyatlásáról panasz-
kodhatunk mindannyiszor, mikor főgymnasiuma
fejlődéséről, haladásáról vagy esetleg elmara-
dásáról, hanyatlásáról értesülünk, mert ez az
intézet volt egy századon át lelke életető eleme
nemcsak községünknek s lakossainak szellemi
s anyagi téren egyaránt: de ez az intézet a
maga nevelő befolyását messziről kapott
növényékei útján kiterjesztette Alföldünknek
le az Aldunáig nyúló részére, adott tanítókat,
lelkészeket egyházainak, képezett becsületes
munkásokat társadalmának s nevelt hazafias,
nemes gondolkozású vezető férfiakat Békés
megyének.

S most ezt az intézetet veszély fenyegeti.
Körülötte új középiskolák keletkeztek, a régiak
kifejlődtek, megizmosodtak. Mezőtúr, Csaba,
Szentes, Békés-Gyula eddig ideküldte fiait,
hogy középiskolai tanulmányaikat befejezzék:
ma nemcsak hogy magának tartja meg, őket de
elveszi tőlünk, eddig növelte, ma apasztja
tanulóink számát.

S mi ennek oka? Mezőtúr, Csaba, Szentes
csonka gymnasiumait nyolcz osztályúvá fej-
lesztette, Békés a kiegészítés útján van, Gyula
új gymnasiumot emel. A mi gymnasiumunk
még mindig abban az épületben van, melyet
egy század előtt Thessedik nyitott meg a
mívelődésnek, 1872-ben 40,000 frt költséggel
átalakított a békésmegyei esperesség: Mezőtúr,
Csaba, Szentes, Vásárhely új, a kor igényeinek
megfelelő, gazdagon felszerelt palotákban
helyezte s készül elhelyezni főgymnasiumát.

Ime a kép: Minálunk szűk, aicsony tan-
termek, sötét, nedves helyiségek, hiányos

TÁRZA.

Éjjel.

— Irta: Pátrány. —

Az égbolzatot élni látszik. A komor felhő gomo-
lyagok folyton változtatják alakjaikat. Fantasztikus
paloták tornyosulnak, hogy összeomljanak újra. Szinte
hallom a kupolák ropogását az oszlopsorok pattogását.
Ki kigylul egy-egy foltja az égnek, ha úgy megritkul-
nak a mogorva felleg falanszok, hogy a mögöttük
messze fenn világító hold fénye átrezdülhet rajtuk.
Olykor izzóvá lesz körös-körül egy felhő tábla, mint az
A ert van der Neer festményein. Máskor
sötét lesz minden mint az „elvégeztetett” szó
elhangsásakor.

A város csöndes. A villamos izzók ostoba egy-
kedvűséggel néznek a sötéttel farkasszemet. A gyógy-
szertár sarkán köpenybe húzódva várja az álmos
rendőr a felváltás óráját.

Valahányszor kivillan a hold, a katolikus torony
árnyéka lezuhan a piac kövezetére, meg újra elmosó-
dik az éj sötétjében.

Lassan bandukolok a sáros cementjárdán. Nézem
az eget nézem a sötétet, hallgatom a csöndet. Ilyenkor
érzem magam igazán jól a mikor teljesen egyedül va-
gyok. Ugy kinez a nappal világosságával lüktető zajá-
val. A nevetés fáj ha a más ajkáról csendül és felpirít,
mint a hazugság, ha magam próbálom meg.

Messze vagyok szülővárosomtól. Attól a szivtelen
teremtéstől, aki szerencsétlenné tett, azoktól a durva
emberektől, akik nevettek rajtam. Messze jöttem; de
az emlékeim utánam lopódtak. Előbb csak egy kettő,
aztán mindég több, több.

Az ész nem fegyver a szerelom támadásai ellen,
sőt ha védekezünk, még jobban fáj a seb, amit rajtunk

ejt. Hiába okoskodtam, nevettem ki magam. Hiába
tartottam ijesztő meséknél, amit szivem beszélt hozzám,
mikor már kénytelen voltam meghaladni. Szerettem
azt a lányt szerelimmal, agyon filozofált, semmibe vet-
te mégis rabszolgájává tett igaz szerelimmal. Mikor
kinevetett, szerettem fájó szívvvel, könnyező szemekkel,
átközödő szájjal sorvasztó gyűlölettel.

Menekültem.

Azt hittem elfeledtek mindent. Engem elteledtek
azóta, de én — multban élek.

Benn voltam egy kávéházban, kissé szórakoztatott
a zaj. Jól eső kábultság ült meg az agyamban, hogy a
sűrű füstöt nyoltem és meghalgtam a biliárd golyók
egyhangú összezaccátását. De hamar meguntam.

Beszélgetni kezdtem a pénztár királynőjével.
Ostoba némbör. Frázisok az ajkán meg festék. Utánzot
drágakövek a hajában. Utánzot a modora.

— Magának sok az adóssága, azért olyan lehan-
golt. Találta ki rám.

— Igen kisasszony nekem sok az adósságom.

Ott hagytam. Oh bár ilyen lenne a világ minden
asszonyi állatja, mindjárt nem lenne sok az adósságom.

Kiléptem az utcára. Körülöttem az alvó város
hiaroszkurója. Mintha a házak is pihegnének, a hogy
a hold fénye végignyargal a sötét tetőkön.

Elkerült az álom. Minek mennék haza? Csak
felzavarnám az öreg lakásadó bácsit, mig bebortokálók.
Aludni ugysem tudnék.

Hát csak nézdelődtem égnek fordult arcczal az
utcákon végig.

A városháza előtt találkoztam két boltőrrel. Ugyan
megnézgettek. A mint tovább haladtam hallom, hogy
az egyik utánam lopakodik. Nagy sárfreccentő csizma
volt a lábán, mert pogány csoszogást rendezett a sár-
ban, ahogy kerülgetett. Mosolyogtam a czéltévesztett
hivatalos buzgalmon. De hamar elmaradt. Meggyűződött

hogy valami lunatikus, vagy kótyagos civíl a jámbor
édtáló, hát nem gyilkolta tovább a barázdázó gilyaszákát
amit ott abrakadabráztak az átázott földön.

Befordultam a sarkon. Nyugat felől hűvös szél
hömpölygött végig az utcán. Felhajtottam a kabátom
gallérját, hogy némileg védve legyek, de hiába tettem
a hideg szél keresztül fujt rajtam. Fáztam.

Kopogást hallottam. Fülnek tetsző szabályos kopó-
gást. Az urirend asszonyai és lányai kopognak így
járasközben magassarku szűk cipőcsékkbe kényszerít
tett lábaikkal.

Előrehajlott fejvel hallgattam az éjj kopogásait.
Nem láttam semmit, végre tisztán halottam, hogy
felém közelít valaki. Csakugyan, az előttem fénylő
villamos lámpa alatt karcu női alak silhoutje tünt fel.
Egyik kezével szoknyáját fogta takarosán össze, hogy
a sárba ne érjen, a másikkal egy hosszú sált tartot,
össze a mellém. Kicsinyos fehér keze szinte világított
a sötétben.

Megdöbbenve álltam meg.

A graciosus szoknya emelés, a járás finom
előkelősége az arisztokratikus kezecke szinte megrémi-
tettek a sáros hűvös éjben.

Mikor meglátott a hölgy, léptei bártortalanok lettek
de hirtelen erőt vett habozó felemén és bátran tartott
felém. Mikor néhány lépésnyire volt tőlem, vad kurjantás
harsant fel a fordulánál az ut másik végén. Valami
elázott lump nyújtóztatta a hangszálait. A lebuja való
kurjongatástól szinte érzett e pálinka szaga.

A hölgy rémülten rázkódott össze, aztán gyorsan
hozzám lépett.

— Uram kíséren el, Kis kezét bátran a karomra
tette, hangja rezgéséből rémület, bizalom, elszántság
érzett ki.

— A hova parancsolja nagysád.

— Ide... Nem messze már... A nagy-
bátyámhoz.

felszerelés: amott lágas, egészséges tantermek, korszerű helyiségek, teljes szertárak. Mi elmaradtunk a kortól, amazok a korral haladtak, mi lassan elveszítjük, amazok elszalogatják növendékeinket.

Lehet-e ezt tétlenül nézni azoknak, kik e főgymnasium s vele községünk sorsát szívükön hordják? Lehet-e még tovább várakoznunk, míg az elerőtlenedés megbénítja intézetünket? Azt hiszem nem.

De hiába itt a jóakarát, a lelkesedést, ez nem elég, itt áldozni kell, meg kell nyerni mindazon tényezőket áldozatkésztség, segítség, amely tényezők és a főgymnasium vetélytársait a versenyre képesekké tették. Lássuk kik azok.

Első sorban kell itt említenünk magukat, azokat a községek, melyek a legnagyobb szeretettel karolták fel gymnasiumaik ügyét s nem riadtak vissza tetemes anyagi áldozatoktól sem, csak hogy céljukat elérhessék.

Vásárhely az évi hozzájáruláson kívül 40.000 forintot szavazott meg az új gymnasiumi épületre. Mezőtur városa 1.300.000 téglát 69.000 cserepet adott az új épülethez. Lakossága a téglát ingyen hordta be s azonkívül 4 tan-szék ellátására évi 5.600 forintot fizet a gymnasiumnak, Szentes gymnasiumi épületére, tornacsarnokra s felszerelésre 107.500 frt 96 krt költött, Békés Csaba község most készülő gymnasiumi épületének telket, évi segélyül 3750 forintot szavazott meg, a csabai egyház 1.500.000 téglát adott s magánosok 30.000 forintnyi tőkét gyűjtöttek. Kisújszállás városa maga 100.000 forintot szavazott meg új gymnasiumi épületre. S mindezeknek áldozatkésztsége még nagyobbnak fog feltűnni, azzal hogy nevezett gymnasiumok fentartási terheit magok az illető községek, illetve egyházak viselik; hogy mást ne említsék Szentes városa évenként 20.000 forintnál többet költött gymnasiumára addig, míg az államnak át nem adta. Csabán az egyháznak csak az algymnasium évi 10.000 forintjába kerül.

A másik talán még fontosabb tényező. — mely említett gymnasiumok kifejlődését lehetővé tette — az állam. Vásárhelynek 65.000, Csabának 105.000 forintot adott új épület emelésére.

S most lássuk a helyzetet minálunk. A szarvasi ág. h. ev. főgymnasiumnak Mezőberényből községünkbe való áttelepítését jölelkű földesurasága gr. Bolza József és családja tették lehetővé. Az általuk adott 300 holdnyi földnek tiszta jövedelme képezte s képezi ma is a főgymnasium legfőbb fenntartó eszközét. Az abszolútizmus erőszakoskodása idején a békésmegyei esperesség egyházi főgymnasium munkát eljéteni nem akarván, évi 4500 fitnyi hozzájárulásra kötelezték magukat s ez évi

összegeket fizetik ma is. Azonkívül magánosok 12.754 fitnyi tőkét gyűjtöttek illetőleg 800 frt évi segélyt szavaztak meg az iskolának, majd ez összeget 1400 forintra emelték fel.

Ezzel szemben Szarvas községe maga eddigelé csekélynek mondható áldozatot hozott e főgymnasiumért. A 60-as évektől kezdve évi 800, majd 1890-től kezdve évi 1200 frt segélyt ad, pár éve pedig odaajándékozta a főgymnasiumnak a szomszédos házat és telket, mely addig főjegyzői lakásul szolgált.

Hálátlanság volna elismeréssel nem adózni ezért is, de tagadhatatlan tények mutatják, hogy e főgymnasium fentartásához éppen az járul a legcsekélyebb összeggel, akinek leg nagyobb anyagi és szellemi haszna van belőle: a község. Tudjuk, hogy az ő terhei is nagyok. elismerjük, hogy a kor fejlődése más téren is igen sok terhet ró a község lakosaira, de nem szabad felednünk, hogy az anyagi téren való haladás a szellemi téren való haladástól függ, nem szabad felednünk, hogy e gymnasium virágzásával egybe van forrva a község fejlődése s szemünk előtt kell tartanunk, hogy ily intézetet eljéteni vétek, fejlődését elő nem segíteni bűn volna. S az az intézet, mely e községben évenként 50.000 forintot költ, mely tantestülete révén a közadózashoz hozzájárul, tanulóit által sok polgárnak megélhetési módot nyújt, magának a községnek jövedelmét nagyban emeli: megérdemli a pártolást.

Tehát helyes irányt kezdett meg Mikolay Mihály kir. közigazgató a főgymnasium felügyelője mikor a főgymnasium épület emelése céljából előszörban a városnak pártfogását és áldozatkésztségét kérte, mert határozottan a város érdeke az, hogy e főgymnasium új épületet kapjon, s ez által izmosodjék, tanulói számában erősödjék.

S nem kevésbé fontos kérdés itt az állami tanítóképző kieszközlése. — Ennek jelentőségét épen a község szempontjából vázolni majdnem felesleges. Mert ez intézetben a község szintén hatalmas szellemi és anyagi tényező nyerne, olyannyira, hogy az utódok csak áldólag gondolhatnak mindig a mai kor intező férfaira, ha ez intézetet a község számára megnyerni sikerülni fog.

De nem kevésbé fontos a képző kérdése magára a főgymnasiumra nézve sem. — Mert a mostani tanítóképző csak teher a gymnasiumra, fejlődni nem tud, nincs hozzá kellő anyagi ereje; a fenn tartó esperességek nem bírják, minden egyes egyháznak elég a maga iskoláit ellátni, a kerület, mely hivatva volna a képzőfejlesztésre anyagilag szintén erőfőten, sok jóakarattal, de kevés pénzzel rendelkezik s a jóakarát nem jövedelmez évi 20 — 25 ezer forintot hogy abból egy jól szervezett, tanítóképzőt fentartani lehessen. — Nem marad tehát más hátra minthogy a község iparkodjék

itt is segíteni a gymnasiumon s igyekezzék rábírni az államot, hogy itt a mivelődés régi szék helyén egy állami tanítóképzőt állítson.

S ezzel ime eljutottam a másik fontos tényezőhöz, az államhoz. Ez segíthet a községen s vele a gymnasiumon.

S mi jogczimunk van nekünk arra, hogy ily sokat kérjünk az államtól, segélyt a főgymnasiumi épülethez állami tanítóképzőt? — Legfőbb jogczimunk az, hogy az állam köröskörül minden városban tett sokat azok emelésére de Szarvasért még nem tett semmit. Szentesről átvette gymnasiumát s a vele járó terheket, Csabának van katonasága, kapott dohánygyárat, újabb gymnasium építésre pénzt. Mezőtur kapott felsőbb leányiskolát, Orosháza polgári iskolát; de Szarvas nem kapott még semmit. Hát mért volna e község mostohább gyermeke e hazának, mért érezze e lakosság csak terheit az államnak s egyúttal segítő karját is?

Ime ez a mi jogczimunk, ez a mi kérelmünk alapja. De ez nem elég kell hozzá segítő kéz, közben járó hang, pártfogó jóakarát. S hol keressük azt másban, ha nem abban, a ki a mi képviselőnk, polgártársunk községünk nagy birtokosa Gróf Csáky Albin, a ki reméljük, ideálisan s nemesen érző szívének teljes hevével fogja felkarolni ügyünket s vezetni teljesezéshez kérelmünket, vágyainkat. — Ezt kérjük, ezt várjuk, ezt bizva reméljük tőle.

De nem szabad megfeledkeznünk arról a férfúról sem, aki tényes pártfogását községünkben, a magyar közoktatásügy s a protestáns egyház szolgálatát főgymnasiumunkban kezdte meg. Az ember áldólag gondol szülőföldjére, a helyre hol bölcsőjét ringatták s mért ne reméljük hogy a szellemi fejlődés szülőföldje, a lélek bölcsője ép olyan kegyeletre talál ama férfú szívében, kit a közoktatásügy buzgó munkásának tudunk a kormány oldalán, mért ne reméljük, hogy Zsilinszky Mihály államtitkár a mi községünk s iskolánk felé is kinyújtja segítő s fel emelő karját?

Hogy azonban méltó befejezést adjunk felszólalásunknak, nem mulaszthatjuk el az elismerés adóját már most leróni Mikolay Mihály kir. közigazgató s főgymnasiumi felügyelő lelkes buzgalma irányában — Ő indította meg ez ügyet őszinte szívvvel kívánjuk, érje meg teljesülését s ha majd a tudomány igéi számára két csarnok fog állani községünkben, akkor az ő lelkes szíve megfogja találni fáradozásai jutalmát. S ki egész életében önfeláldozó munkása volt a köznek és társadalomnak, az majd akkor a köz ítéletében nyeri el az elismerés bálaadóját, mert teljesített e polgári kötelességét községe, lerőta tanítványi háláját egyháza s nevelő iskolája iránt.

Köszönet a község vezetőinek s képviselő

Vissza fordultam és sietve mentünk együtt tovább a sikos járdán.

— A néni . . . A néni . . . Meg is halt már talán. Beszélte lázas gyorsasággal egyik szavát a másikba öltve.

— A néni nagy beteg már régen . . . A néni nagyon gazdag . . . Nekem mellette kellett lenni mindég A család akarta. Sírni kezdett.

— Ne sirjon kisasszony. Ebben a hüvös szélben könnyon szembajt szerez, ha könnyes szemmel járál. Ijeden abba hagyta a sírást. Megrettent a hangom szárazságtól. Nagyon engedelmis kis lány lehetett.

A míg mellettem haladt, figyelmesen néztem rajta végig. Nyulánk elegáns alakja volt. Szelíden domborodó, esőpói enyhén hullámozottak a magához szorított finom szövésű szoknya redői alatt. Járása könnyű finom volt. A lábait nem láthattam a sötétben. A bolyhos vastag sál alól bájos arczoska látszott ki lehetetlenül finom vonásokkal. Kissé merész orr, eszményi körvonalakokat, vékony de határozott szemöldök, hosszú szempillák, összeszorított piczi száj.

Újra beszélni kezdett.

— A néni . . . Már alkonyat óta haldoklik . . . Istenem, Istenem . . . És én egyedül voltam mellette. Most már az eszméletét is elvesztette. Borzasztó volt. . . Borzasztó.

A hangja elfűt, mintha rémképeket látott volna maga előtt, kis kezét szeméire nyomta.

— Mindig a kulcsokat kérte.

— A kulcsokat. A kulcsokat. Hürögte, sikoltozta. Oda hordtam neki minden kulcsot a szobákból. A párnája alá rakta mindet. Akkor aztán esendesebb lett egy kissé. Már azt hittem jobban van, amikor hirtelen fel állt az ágyban, pedig olyan gyenge volt, hogy a mikor a levelet itta is támogatni kellett hogy tilve maradjon, aztán rám kiáltott irtóztatóan.

— Zsiványok! Zsiványok vagytok mind.

— Azzal hanyat esett. Azóta hörög mindég. Én sirtam. Én féltem, nagyon féltem. Oh Jézuskám, szerelmes Jézuskám,

Nagy hat ablakos ház olé értünk.

— Itt lakik ő, a nagybátyám. Uram köszönöm, hogy elkísért, nagyon köszönöm.

Egredje meg kisasszony, hogy még ne távozzam. Amint látom esengő sines a kapu mellett; meg hátha idehaza sines a nagybátyja.

— Itthol van, tudom hogy itthol van. Az idén még fürdőre sem ment, mert idehaza akart maradni, mikor a néni meghal. A néni nagyon féltető, mert a néni nagyon gazdag.

A kapuhoz léptem és a díszítésül alkalmazott oroszlan szájában lógó rézkarikával keményen megkopogtattam a faragott deszkát. Többször megismételtem a kopogtatást, míg végre neszezést hallottam odabenn.

— Ki az? Harsogott a kapu mögött egy fakóhang.

— Én vagyok Paula. Felelt reszkette a kis leány.

— Egyedül?

— Nem. Egy jó úr van velem. A kit felkértem, hogy kísérjen el.

— Mit kísérgettetted magad ismeretlen urakkal!

A kapu nyikorogva tárult ki. Én oldalt húzódtam. Sunyi pófája öreg ember állt a nyílánál egyik kezében lámpás égött, a másikban komoran villogott egy tömzsi revolver csőve.

— Jöjj be. Szólt parancsoló hangon, azzal rám egy rideg, majdnem gyűlölködő pillantást vetett és be vágta a kaput.

Egy darabig még előttem lopeggett az öreg ellen-szonves arca, rendetlenül nőit szakállával és két haragvó szemé, óriási szemöldöivel.

Erős rokonszenv támadt bennem ismeretlen esoda

szép védenzem iránt. Találkozásom vele, zavart előadása a haldokló nénirol, akit valami zsugori szipirtónak képezem, izgatták fantáziámat. Elhatároztam, hogy megvárom az öreg nagyb. csit és a kedves kis Mignont amig kijönnek.

Pár perc múlva kijöttek az öreg és a lány a nagy mord házból. Távolról utánok mentem. Egész nyugodtan tettem, anélkül, hogy leskelődéssel vádoltam volna magam. Éreztem, hogy kötelességem tovább kísérni a kis lányt, aki olyan nagy bizalommal fordult hozzám védelemért.

Átmentünk már vagy öt utcán, míg végre csinos-egyemeletes ház kapuja alatt tűntek el.

Megálltam a kapu előtt és visszafójtott lélekzettel hallgattam be a néma sötét udvarba. Egy szobából dühös kutyaugatás hallatszott. Majd vad szitkozódás, aztán revolver lövés csattant el. Rá, vonitva futott át az udvaron egy selyemszörű fohér setter. A kutya kifutott az utcára, közben majd levert a lábamról. Az ut közepén megállt és nyöszörögve nyalogatta az oldalát.

Csend lett újra. Beljebb mentem a bokrokkal be nőit udvaron. Szakgatott sikoltozást hallottam tompán az emeletről. Az udvar esendes maradt. Azt hiszem senki sem lakott a néniin kívül az egész házban. Hirtelen elszántsággal felszaladtam a lépcsőn. Az ajtók tárva nyitva álltak. Beléptem a szobába. Oldalt egy üveges ajtón át rémitő dolgot pillantottam meg.

Kiaszott testü asszony feküdt az összegyűrt ágyon. Az ágy előtt térdelt, arczát kezeibe rejtve a szép lány. A haldokló már utolsó perceinél lehetett, mert mozdulni sem bírt, csupán meredő szemé éltek még, azok folyton kísérték a szobában foglalatoskodó vén ember minden mozdulatát.

Az öreg semmire sem ügyelve egy üres párnus hajba papirosokat, ékszereket dobált a felnyitogatott szekrényekből.

testületének egyenként és együttesen, hogy az indítványozó indokait helyeseknek találták, terveit elfogadták keresztül vilékel megkezdték. Elismerés főképp azért, mert e határozat egyhangu volt, mert nem akadt, egy képviselő sem, ki szavazatával nem indokolta volna, hogy a kor intő szavát megérti, hogy a tudomány m gasztos értékét becsülni tudja, azért áldozni kész. — A jövő nemzedék pedig becsülni fogja e lelkes buzgóságot, e nemes áldozatkészséget, mely adja Isten sikert arasson. **Liska János.**

Biztosítás.

Most folyik országsterre a borítal- és hús-fogyasztási adónak a kincstár javára való biztosítása.

A községek érdekét kívánjuk szolgálni akkor a mikor ezzel a munkálattal behatóbban foglalkozunk.

Daczára, hogy Ausztriával a kiegyezés létre nem jött s e miatti a fogyasztási adóknál tervezett reformokat a két államterület közösen életbe nem léptetheti, a magyar törvényhozás az önállón rendelkezés alapján azokat 1899. évi január hó 1-től mégis létesíti.

Eme reformok szerint a cukor és sörfogyasztási adók és a szeszitalmérési adó mai módszerükben megszűnnek, illetőleg a jövő évben már a gyártásnál fognak beszédelni.

A mostani kezelés ezek szerint csakis a borítaladót és a hús-fogyasztási adóilletőleg marad meg.

Nemcsak a kincstár közgei, hanem a községek vezetői is tapasztalhatták, hogy a jelenlegi rendszer mellett, épen az adók sokasága miatt, a fogyasztási adók biztosítása, kezelése és beszedése igen sok izgalommal, nyüglődéssel és gyakran érzékeny kockázatokkal járt.

A főszűl mindig a szesz italmérési adón nyugodott, mert mi türes tagadás szinte szegyenkeve írjuk le — a fogyasztás legnagyobb részét a pálinkafélék képezik.

Nem vagyunk morál professorok, nem itéljük el érte a népet, hogy a pálinkát olyan nagy mértékben fogyasztja. hiszen a szegény nép, különösen a felvidéken és a rideg, hideg éghajlat alatt fizikai erőnek fenntartása végül kénysszerűlve van arra, hogy a pálinkafélékkel éljen. Ez kiadóbb és olcsóbb. Borra, sörre nem telik neki.

A pénzügyi kormány maga is meglökkent a pálinkafogyasztás emelkedésétől s az iszákosság terjedésének tudta be. Meg is kísérelte csökkenteni az által, hogy a korcsmák számát községenként megállapította s azt lehetőleg apasztani törekedett. Utóbbi időben pedig azzal is igyekezett a bor és sörfogyasztás emelkedését s közvetve a pálinkafogyasztás csökkenését előmozdítani, hogy italmérési engedélyeket csak azoknak adott a kik a pálinka mellett bor és sör kimérésére, illetve kis és nagy mértékben való elárúsítására is kötelezték magukat.

Zajtalanul visszavonultam. Intimus családi ügyekbe nincs beleszólásom. A nagybácsi mindössze a végrendelet néhány során tesz önkéntes változtatást.

Felháborodva, megundorodva az embertől tartottam hazafelé.

A hold fénye nem küzdött már a felegekkel. Feladta a harcát, verve volt. Az eget sűrű sötétség borította. Lassan, alig neszezve megindult az eső.

Könnyűnek éreztem magam és egy tapasztalással gazdagabbnak.

Igen láttam az embert. Ez az, ez az! Láttam a durva, a kaptsi, a szivtelen rablót amint megfélekezve képmutatásáról, galád önzéséhez méltóan megrabolja a halottat, hogy pénzesládájában egy-két fiókkal több legyen tele.

— **M. kir. osztálysorsjegyek.** Aki osztálysorsjegyeket akar vásárolni, az forduljon közvetlenül a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltóüzletéhez (Budapest, Dorottya-utca 1). Ez az intézet minden tekintetben legnagyobb biztosságot nyújthat. Mintán közvetlenül a huzás előtt (1898. november 17-én és 18-án) az említett pénztézet túl van törhelve megrendelésekkel, a mennyiben a közönség nagy része ezen előkelő intézettől szerzi be sorsjegyeit, ajánlatos lesz a sorsjegyeket nála már most megrendelni, a míg a készlet el nem fogyott.

— **Ez nem sétatér.** Nem Mucsán történt az eset, do azért megessett, hogy egy nagyon szigorúnak látszani akaró bíró a peres felett, mert az a tárgyaló tereben — hol szivarszó mellett osztják az igazságot — egy két lépést merészkedett tenni, ekkép utasított rendre: „Ez nem sétatér, üljön le!” A peres fél humoros oldaláról fogta fel a dolgot és szerényen ekképen felel: Igaza van bíró úr! ez nem sétatér, hanem megállóhely a gyengébbek számára.

Hogy a pálinkafogyasztás kisebb lesz e majd a most beköszöntő rendszer változás alatt? — az a jövő titka.

De remélni lehet, hogy kisebb lesz, mert a szőlők felujtása s a fokozódó borteremés következtében a bor ismét megszokottabb fogyasztási cikké válik, a sör fogyasztás pedig az utóbbi években ugyis emelkedést mutat.

A borítaladó bérlőinek is érdekében fog állani, hogy jó és jutányos áru borokkal lássák el a kimerőket és ez által a borfogyasztás felendülését a maguk részéről is elősegéjék.

De lássuk most már: mit várhatnak a rendszerváltoztatástól a kincstár, a községek és a nagyközönség?

A kincstár — a mint az előmunkálatok eddigi állásából következtetni lehet — a borítaladót és hús-fogyasztási adót fényes eredményre fogja biztosítani.

Nem hogy vissza esés nem lesz ezeknél az adóknál, hanem több mint bizonyos, hogy a kincstár jelentékeny többletet eredményező üzletet csinál.

A regále bérlők, egykor nagy szerepet játszottak nagy vagyonnal és biztos existenciával rendelkező osztálya, egyre jobban elveszti lábait alatt a talajt.

A kizárólagos italmérési jogosultság érvénye alatt a regále bérlők fénykorukat éltek. Nemcsak megélték, hanem meg is gazdagodtak. Meggazdagodhattak még akkor is ha a tisztesség határai között maradtak s nem szipolyozták is a népet.

Már akkor, a mikor a kizárólagos italmérési jogosultság a borra és sörre nézve eltöröltet a regále bérlők existenciájuknak egyik alapkövét vesztették el. A kizárólagos italmérési jogosultság végleges megszüntetése pedig valóságos fejszecsapás volt rájuk nézve.

Ámde megmaradt még mindig a lehetőség, hogy az említett öt adó nem beszédelési jogát magukhoz ragadhatják.

Most már ez a helyzet is devalválódott. A biztosítás csak a borítaladóra és a hús-fogyasztási adóra szorítkozik.

Ha a regále bérlőknél mégis e két adónemre is nagy vállalkozási szellem jelentkezik, ennek természetes magyarázata abban keresendő, hogy a valami is jobb a semminél, hogy a regále bérlők egykori nagyméretű existenciájuknak még megmaradt kicsiny teret se akarják feladni.

A vállalkozási szellemet különben a most folyó biztosításoknál nagyban élesztik azok a kivételes kedvezmények, melyeket kincstár a saját maga jól telfogott érdekében is, a régi bérlőnek és a jövő bérlőnek határozottan kifizetésbe helyezte.

A régi, illetőleg ez idő szerinti bérlőnek az a kedvezmény van biztosítva, hogy a borítaladót és hús-fogyasztási adót, az esetre, ha azokat a községek vagy az adóköteles felek illő árban meg nem váltják, az árverés mellőzésével megtarthatják.

A jövő bérlőnek pedig biztosítva van, hogy a bérlői jogcímen általuk igényelhető bizonyos számú italmérési engedélyek nemcsak a bor, hanem a sör és az égetett szeszes italok kimérésére is fognak szólni.

A mi a községekét illeti, az a joguk, hogy a borítaladót és hús-fogyasztási adót az egyezségi tárgyalásnál avagy az árverést megelőzően 6 nappal megválthatják, jövőben is érvényben marad.

A borítaladónak és hús-fogyasztási adónak beszédelése és kezelése sokkal egyszerűbb s kevesebb nyüglődéssel járó feladat, mint a milyen a szesz italmérési adó beszédelése és kezelése volt.

Ebben rejlik a nyitja annak, hogy a községek most határozottan hajlamot mutatnak a megváltásra, mint a mult időkben.

Tegyenek a községek alapos és okos számítását és számításukban arra a végeredményre jutnak, hogy az adók beszédelési jogának átvétele a községre nézve, a közönség nyugalmanak megővítésén felül még némi anyagi előnnyel is kecsegtet. ne mulasszák el a beszédelési jogot megváltás után magukhoz ragadni.

Az alapos és okos számítás azonban nagyon szükséges. Ezt nem is ajánlhatjuk előggé. Mert ha a községek elszámítják magukat, avatlatlan igazgatásoknak felülnek, avagy a különben tisztességes bérlőt csak azért akarják kiszorítani, hogy ne legyen bérlő a községekben, ez a községek nézve végzetessé válhatik. Nem szabad ugyanis feledni azt, hogy a kincstár a megváltási összegért semmi körülmények között

nem kezeskedik s a megváltási összegből, hasz talan kérje a község, semit el nem enged, egy krajczárt le nem ír. Egy bérlő, egy magaválalkozó reá fizethet a bérletre. Nem közvagyonból, hanem a magából fizet reá. És az esetleges veszteségei az italmérési üzletén vagy az ital nagykereskedésén be is hozhatja. A községeknek azonban a beszédelési jogra reá fizetniök nem lehet, nem szabad, mert a veszteség érzékeny csorbát üthet háztartásán. Más jövedel mi forrását emésztheti fel vagy pótdó viselését teszi szükségessé.

A közönségre végre az új rendszer szintén előnyös lesz. Kevesebb zaklatással fog járni, mint a régi.

Ujdonságok.

— **Iskolai ünnepély.** A helybeli főgymnasium, tanítóképző és gyakorló iskola tanterület és protestans tanuló ifúsága holnap azaz f. hó 31-én a reformáció évfordulójának emlékét ünnepli meg. Ez ünnepélyről, melynek napján szünetel a tanítás, lapunk jövő számában emlékeztünk meg bővebben.

— **Tanulói segélyegylet.** A főgymnasium tanulói segélyegylete e hó elején már megválasztotta Sárkány Imre tanár, elnökölte mellett tisztviselőit s a mult heten megindította működését, amennyiben választmányi ülésében elbíráta a segélyezés iránt benyújtott 39 kérvényt. — Az egylet jelenlegi anyagi helyzete miatt legnagyobb részt azok segélyezésére szorítottak csak, kik a felügyelőbizottság részéről tan- vagy alumneműj kedvezményben nem részesülhettek. A kiosztott segélyösszeg így is elég jelentékeny, amennyiben 110 forint juttatott a folyamodóknak. — Városunk nagy közönségének bőkezűsége tehető lehetővé, hogy a jövő felévben vagy jövő tanévben sokkal nagyobb összeg legyen szegényebborsu tanulóink fölsősegélyezésére fordítható.

— **Helyettes főszolgabíró.** Dr. K r o c s m á r i k János főszolgabíró haheti szabadságidejére a vármegye főispánja Dr. W i l a n d Sándor tb. főszolgabíró küldte ki helyettesül. Dr. W i l a n d Sándor a vármegye legidősebb szolgabírója s ebben a minőségben szorgalmu, szeretetremóltó egyénisége, valamint jeles képzettsége által kivívta magának egy fölttes hatósága, valamint a gyulai járás szeretetét és elismerését. Hiszik, hogy itt működése ideje alatt a szarvasi járás szeretetét és becsületét is kitőzja vivni a maga részére, mert egyéni tulajdonságai őt erre egyenesen predesztinálják. Üdvözljük a helyettes főszolgabíró urat körünkben.

— **Katona zene az Árpádban.** A szegedi honvéd zenekar ma délután városunkba érkezik, s hangversenyt tart az „Árpád” szállodában.

— **Meghívó.** A szarvasi ipartestület f. évi nov. 4-én illetve pénteken d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart az ipar árucarnok helyiségében. T á r g y 1. A testületi módosított alapszabály felolvasása, esetleg módosítása. 2. Az ipartestület állandó kiállítására vonatkozó szabályzat és ügy kezelési szabályzatok felolvasása tudomásvétel végett. 3. 1898. évi XXIII. t.-cz. alapján szervezendő mezőgazdasági ipari központi hitelintézet részjegy jegyzés s notári indítványok. 4. A szarvasi takarékpénzárhoz kölcsöniránt kérvény benyújtása. — Szarvas, okt. 13-án tartott előjárásági gyűlés meghívásából. Patrőczy Károly t. jegyző. Opauszky István t. elnök.

— **Színészlet.** A szarvasi színházort a jövő színi-évadra két igazgató adta már be pályázati kérvényét, nevezetesen K u n h e g y i Miklós a szatmári színház-igazgatója és M i c s e i F. György a kecskeméti színház jövő évi igazgatója.

— **Műt átvétel.** A transversalis műt Csaba—Kun Szent-Mártoni szakaszának felülvizsgálata és a forgalmának való átadása november hó 3-án tartatik meg H a r t i g Sándor műszaki tanácsos vezetésével.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestről 3 ik hete, hogy Szarvason tartózkodik. Bátorodik a n. ó. közönséget értesíteni, hogy csak rövid ideig fog itt tartózkodni, azért jól tessék azok, kik segélyt igénybe akarják venni, hogy minél előbb legyen szorocson, mert vannak műtétek (Plombirozás és műfogbetétek) melyek huzamosabb időt igénybe vesznek. Lakása Árpád szálló 1. sz.

— **Eljegyzés.** W ó b o r Ignác előnyösen ismert vendéglős T e r é z leányát a napokban jegyezte el M a n g l o r Gyula máv. mozdonyvezető, Gratulálunk.

— **Verekedő suhancok.** Nem is vécserka, amely verekedés nélkül végződik, így vélekedtek Halász György, Kurucz Mihály, Ábrahám György, Rák Mihály, Arvai György és Huszárik Mihály szarvasi 16—20 éves suhanc legények és a mult télen egy vécserka alkalmával a három Matejszko testvér, Györgyöt, Mártont és Jánost botokkal véresre verték úgy, hogy különösen Matejszko György majd belehalt sebébe. El is vették érte méltó jutalmukat, mert Halász és Ábrahám 6—6 havi börtönt, Kurucz 4 havi, Arvai és Huszárik 14—14 napi fogházat kaptak s annak leülését — az ítélet jogerős — nyomban meg is kezdték.

— **A községi jegyzők felelőssége.** A közigazgatási bíróság nemrég érdekes határozatot hozott a községi jegyzőknek adóügyekben való felelősségéről. Az volt a kérdés, vajjon a községi jegyzők az adóviszterítések-nél általuk elkövetett tévedésekért anyagilag is felelősek-e? A temesvári pénzügyigazgatóság a kérdésben igennel döntött, do a közigazgatási bíróság, melyhez az ügyet föllebbezték, a végzés megsemmisítette s kimondotta, hogy a jegyző az adóviszterítésknél való tévedésekért nem felelős, mert anyagi felelőssége csak a könyvek helyes vezetésére és nyilvántartására terjed ki.

Felelős szerkesztő:
S Z I K E S A N T A L.

Békésvármegye Endrőd
nagyközség főutcáján a köz-
pontban 357. sz. alatti rég
fennálló jó forgalmú
kávéházi helyiség
haszonbérbe azonnal kiadó.
Értekezhetni Endrődön
Hegedüs Jánossal,

1898. tkvi. 2507. sz.

Hirdetmény.

Alulírott tkvi. hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a tulajdoni közönség megszüntetése Urbancsok Tamás és Raffay Mária tkvi. tulajdonát képező s a szarvasi 2494 sztkvben A 1. rsz. a felvett 4188-89 hrsz. 728 négyszögöl szőlő 95 frt kikiáltási árban és a szarvasi 3793 sztkvben A 1. rsz. a felvett 3904-5/b. hrsz. 455 négyszögöl szőlő 14 frt kikiáltási árban az azok felére Gáspár Tamás javára bekebelezett haszon-

élvezeti jog épségben hagyása mellett nyilvános árve-
résen eladni rendeltetvén arra határidőül 1898. No-
vember 16. d. e. 9 órája ezen kir. tkvi. hatóság árve-
relő helyiségében kitűzetett mely napon az érintett in-
gatlan becsáron alól is eladat.

Kikiáltási ára a becsár, bánatpénz a becsár 10%
vételár első részben, de az árverésnapról számított 20. a
második ugyanazon naptól számított 40, a harmadik
ugyanazon naptól számított 60. nap alatt fizetendő
5% kamatokkal.

Vevő az ingatlanok az árverési naptól számított
15. nap múlva illetve Gáspár Tamás haszonélvezeti jo-
gának megszüntével lép birtokába amennyiben ez idő

alatt utóajánlat vagy előterjesztés nem tétetnek.
A többi feltételek alulírt tkvi. hatóságnál a hivatalos
órák alatt és Szarvas községe házában is megtekinthetők

Kir. járásbírószág mint tkvi. hatóság

Szarvason, 1898. Auguszt. 25-én

Mészáros,

Szőlő ojtványok

esemege és borfajokban tökéletes forradás
és gyökérzettel, őszi átvételre kaphatók.

NYÁCSIK S. UTÓDA
SZARVASON.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Váltóüzlete
Alapított 1841. évben.
RESZÉNY 15 MILLIO FRT
TARTALEKALAP 11. MILLIO 300.000 FRT
Dorottya-utca 1. BUDAPEST Gizella-tér sarkán.

A NÁLUNK VÁSÁROLT
eredeti sorsjegyek
az
intézetünk bélyegzőjével
vannak ellátva.

NÁLUNK
vásárolt magyar osztály-
sorsjegyekre körülbelül
2 MILLIO
KORONÁT
NYERTEK!

Csak oly
nyerő-sorsjegyeket
váltunk be,
melyek nálunk vásároltak.

Mi
csak hivatalos
sorsolási jegyzéket
küldünk szét és pedig
mindjárt megjelenése után
felszólítás nélkül.

HÚZÁS 1898. NOVEMBER 17. és 18-án.

Az eddig mutatkozó s minden várakozást felülmúló kedvező húzási eredménnyel,
— melynek nagy része ép a mi feleinknek jutott — indít bennünket arra, hogy
felhívjuk a figyelmet a most kezdődő

3-ik magy. kir. szab. osztály-sorsjátékra

A játéktervezet vizsgálásánál mindenki feltétlenül meggyőződik arról, hogy
ezen sorsjáték a legnagyobb nyerési esélyeket nyújtja.

A kibocsátott 100,000 drb sorsjegyből feltétlenül nyer 50,000 drb, tehát a fele.

A 3-ik sorsjáték egymást követő 6 osztályában összesen

13 MILLIO 160,000 korona

sorsolattik ki, mely kizárólag a résztvevőknek jut.

A főnyeremény szerencsés esetben

1.000,000 (egy millió) korona.

A kiválóan előnyös és nyerési esélyekben bővelkedő játéktervezet folytán a magy.
osztály-sorsjátékot a külföldön is nagyon kedvelik és oly élénk az érdeklődés, hogy kész-
letünk már nemsokára ki lesz merítve.

A ki tehát a most kezdődő III. magy. kir. osztály-sorsjáték nyereményeiben
részesedni kíván, sziveskedjék megbízását **haladéktalanul** hozzánk juttatni, mint-
hogy sorsjegyeinket rendszerint már jóval a húzás előtt eladtuk.

A megbízás vétele után — a mennyiben készletünk tart — azonnal megküldjük
a rendelt sorsjegyet.

A pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletének
osztály-sorsjáték-osztálya.

Az első osztályu sorsjegyek árai:

Egy egész	frt 6.—
Egy fél	frt 3.—
Egy negyed	frt 1.50
Egy nyolczad	frt —.75

Pannonia
szálloda
Budapest, VIII., Kerepesi-ut 7. sz.

Ezennel bátorkodom 30 év óta
fennálló és a legjobb hiri évrnek örven-
dő szállodámat igen tisztelt vendégeim
barátaim és a nagyérdemű utazó kö-
zönség szives emlékezetébe idézni, mely
a város közepén, közvetlen a nemzeti
színház mellett, a villamos vasut mentén
fekszik és mely az új kor igényeinek meg-
felelőleg a legnagyobb kényelemmel van
berendezve, kizárólag villanyos világi-
tással, villanyos személyfelhúzóval, ol-
vasó- és társalgó-termeivel és fürdőivel,
minden megkívánható kényelmet nyújt.

Egyidejűleg van szerencsém ezenel
tudomásul hozni, hogy az ezideig bér-
be adva volt szálloda-éttermi és kávé-
ház vezetését saját kezelésem alá vet-
tem s azokat személyesen fogom ve-
zetni, az összes helyiségeket a legdi-
szesebben és legczélszerűbben átalaki-
taltam, ugy, hogy most már lakodal-
mak, társas ebédek, vacsorák és egyéb
ünnepélyek megtartására kisebb és na-
gyobb legizlésesebben berendezett es
teljesen elkülönített helyiségek állanak
rendelkezésre,

Valamint eddigelé főtlörékvésem oda
irányult, hogy igen tisztelt vendégei-
met minden tekintetben tökéletesen ki-
elégítek, ugy továbbra is mindent el-
fogok követni, hogy bármely kívánság-
nak tölem lehetőleg eleget tehessek

Fentiekből kifolyólag bátorkodom
helyisegeimet becses figyelmébe aján-
lani s minél gyakoribb látogatását kérve
maradtam

Kiváló tisztelettel
Glück Frigyes

a Pannonia-szálloda tulajdomosa.